

Cafe – Galeria „Cztery Pory Roku”

– program własny zajęć z przysposobienia do pracy dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym, realizowany w Niepublicznej Szkole Przysposabiającej do Pracy w Gdańsku.

opracowała:
Wiesława Śnioch
nauczyciel – terapeuta

I. Wstęp

Opracowany program jest wynikiem mojej wieloletniej pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie ze sprzężeniami. Kształcenie uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną jest dostosowane do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów. W prowadzonym przeze mnie oddziale edukacyjno - terapeutycznym oprócz kształcenia ogólnego realizowane jest także przysposobienie do pracy, które ma na celu rozwijanie i wyposażenie wychowanków (w ramach posiadanych przez nich realnych możliwości) w takie umiejętności i wiadomości, aby:

- mogli w najpełniejszy sposób porozumiewać się z otoczeniem (werbalnie / pozawerbalnie)
- zdobyli maksymalną niezależność życiową w zakresie zaspakajania podstawowych potrzeb
- byli zaradni w codziennym życiu
- mogli uczestniczyć w różnych formach życia społecznego, przestrzegali na równi z innymi ogólnie przyjętych norm, jednocześnie zachowując prawo do swojej inności
- rozumieli celowość pracy i czerpali z niej jak największą satysfakcję.

Terapeuci naszej Szkoły starają się, aby zakres codziennych zajęć i obowiązków wychowanków był bogaty i możliwie urozmaicony. Niniejszy program został opracowany i wdrożony właśnie po to, aby spełnić powyższe kryteria. *Cafe Galeria* jest miejscem, w którym wychowankowie, przy wsparciu opiekunów, nie tylko przyswajają wiadomości i umiejętności z przysposobienia do pracy ale także mają okazję prowadzić aktywne życie społeczne - integrują się z rówieśnikami, wchodzą w interakcje z innymi członkami środowiska PSOUU (pracownicy biurowi, administracyjni, rodzice), a także osobami spoza placówki np.

goście odwiedzający naszą Szkołę. Kawiarenka otwarta jest 1 raz w tygodniu przez 2 godziny. Pomieszczenie, w którym realizowany jest ten projekt wyposażone zostało w niezbędny sprzęt i urządzenia. Prowadzenie *Cafe Galerii* jest ściśle powiązane z pracą wychowanków w pracowni kulinarnej, artystycznej i biurowej. Umożliwia to podopiecznym zdobycie szerokiego wachlarza kompetencji. Zajęcia zaproponowane w programie mają charakter praktyczny i teoretyczny z przewagą zajęć praktycznych.

II. Cele główne programu

Zgodnie z *Podstawą programową* kształcenia ogólnego dla szkół specjalnych przygotowujących do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi (Rozporządzenia MEN z dnia 30 sierpnia 2012 r) celem edukacji osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną jest rozwijanie autonomii ucznia niepełnosprawnego, wdrażanie go do życia społecznego, rozumienia i przestrzegania norm społecznych, a w szczególności wyposażenie go w takie umiejętności i wiadomości, które umożliwią mu spostrzeganie siebie jako osoby niezależnej.

Cele główne opisywanego programu:

- kształtowanie właściwych postaw wobec pracy
- przyswajanie podstawowej wiedzy o pracy
- uczenie się wykonywania różnych prac
- poznawanie typowych sytuacji związanych z pracą
- opanowanie określonych umiejętności i czynności pracy.

III. Cele szczegółowe

Pracownia artystyczna

- przypomnienie o konieczności zachowania zasad bezpieczeństwa podczas pracy z ostrymi narzędziami
- rozwijanie wyobraźni plastycznej i sprawności manualnej
- ćwiczenie umiejętności odpowiedniego planowania pracy, dobierania właściwych narzędzi i materiałów w zależności od stosowanej techniki
- wdrażanie do racjonalnego gospodarowania materiałem i dbania o estetykę prac
- zachęcanie do podejmowania twórczego działania przy wykonywaniu dekoracji
- doskonalenie umiejętności rysowania i malowania

- omówienie techniki zdobienia przedmiotów – decoupage
- nauka wykonywania dekoracji i upominków techniką decoupage
- doskonalenie umiejętności modelowania z gliny, masy solnej itp.
- nauka wykonywania stroików, kartek okolicznościowych
- doskonalenie umiejętności skupienia uwagi na zadaniu
- nauka pakowania prezentów na różne okazje – odpowiednie dobieranie ozdób
- przygotowywanie wystaw plastycznych w *Cafe – Galerii* – prezentowanie swoich prac
- organizowanie kiermaszów – sprzedaż przedmiotów dekoracyjnych.

Pracownia biurowa

- przypominanie podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy na komputerze
- kształcenie umiejętności poprawnego uruchamiania i zamykania komputera oraz posługiwania się myszką i klawiaturą
- ćwiczenie umiejętności przepisywania i pisania tekstu (ze słuchu i z pamięci) w edytorze tekstu
 - wykonywanie etykiet, karty menu, zaproszeń, kuponów upominkowych, plakatów
- nauka kserowania i drukowania dokumentów
- ćwiczenie umiejętności dziurkowania i zszywania kartek
- nauka obsługi laminatora i bindownicy zgodnie z instrukcją obsługi
- wdrażanie do cierpliwości i sumienności podczas prac biurowych.

Pracownia kulinarna

- omówienie przeznaczenia sprzętu i narzędzi kuchennych
- wdrażanie do korzystania z urządzeń/narzędzi zgodnie z instrukcją obsługi i zasadami bezpieczeństwa
- doskonalenie umiejętności wykonywania prostych prac porządkowych
- ćwiczenie umiejętności praktycznego segregowania odpadów
- nauka korzystania z miksera, sokowirówki (wykorzystywanie urządzenia Power Link)
- nauka pieczenia ciast, przygotowywania deserów według receptury
- nauka dekorowania ciast
- kształcenie umiejętności sporządzania listy zakupów
- doskonalenie umiejętności dokonywania zakupów w różnych rodzajach sklepów
- ćwiczenie praktycznej umiejętności ważenia i odmierzania za pomocą wagi, naczynia miarowego, łyżki, szklanki
- nauka przygotowywania soków
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za wykonaną pracę.

Cafe Galeria „Cztery Pory Roku”

- zapoznanie się z pojęciami takimi jak: kawiarnia, galeria, menu
- poznanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy
- kształcenie nawyku przestrzegania właściwej organizacji oraz czystości na stanowisku pracy
- nauka praktycznej obsługi ekspresu do kawy (zgodnie z instrukcją obsługi)
- przygotowywanie kawy zgodnie przepisem
- zapoznanie się z różnymi rodzajami kawy i herbaty dostępnej w kawiarence
- wspólne uzgadnianie cen sprzedawanej kawy i ciasta
- doskonalenie umiejętności komunikowania się z otoczeniem
- ćwiczenie umiejętności uważnego słuchania
- wzbogacanie słownictwa czynnego
- rozwijanie umiejętności komunikacji alternatywnej (gesty, symbole, obrazki)
- kształcenie nawyku zakładania odpowiedniego stroju (jednakowe dla wszystkich koszulki z napisem „CAFE – GALERIA”)
- doskonalenie umiejętności rozróżniania monet i banknotów będących w obiegu oraz ich segregowania w specjalnej podkładce
- kształcenie umiejętności oszczędzania, planowania wydatków
- nauka dobierania odpowiedniego naczynia do kawy/ ciasta
- kształtowanie prawidłowej postawy wychowanków wobec pracy, w aspekcie motywacji, kompetencji i wykonania.

IV. Metody nauczania

Przy realizacji programu konieczne jest właściwe zaplanowanie wszystkich zajęć. Od wyboru metod nauczania zależy, czy zaplanowane przez nas cele zostaną osiągnięte. W pracy z uczniami z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną zaleca się wprowadzenie zróżnicowanych metod nauczania a także łączenie elementów różnych metod, zależnie od rodzaju przekazywanych treści.

W realizacji opisywanego programu najczęściej stosowanymi metodami nauczania są:

1. Metody podające – polegają na podaniu uczniowi przez nauczyciela gotowych treści lub pracę ze źródłami informacji. Można je uatrakcyjnić ilustracjami lub filmami. Należą tu przede wszystkim:

- *wykład informacyjny* – polega na przekazywaniu za pomocą odpowiednio dobranych słów określonych informacji np.: zasady bezpieczeństwa i pracy na zajęciach
- *pogadanka* – polega na stawianiu wychowankom kolejnych, przemyślanych pytań oraz

uzyskaniu od nich odpowiedzi np. rodzaje i zastosowanie materiałów plastycznych

- *objaśnienie* lub *wyjaśnienie* – polega na zwięzłym określeniu faktu o charakterze teoretycznym np.: instrukcje obsługi urządzeń.

2. Metody eksponujące – polegają na przyswajaniu określonej wiedzy poprzez ogląd np.:

- *pokaz* np.: wycieczka do kawiarni i zapoznanie się z specyfiką pracy kawiarni - *prezentacja wyrobów* np.: dekoracje wykonane metodą decoupage.

3. Metody praktyczne – to praktyczne działanie wychowanków, wykonywanie zadań. Są one charakterystyczne dla zajęć wytwórczych: -

pokaz z objaśnieniem – jest to demonstracja czynności i kolejności jej wykonywania połączona ze słownym komentarzem terapeuty.

V. Treści programowe

Nie przewiduję sztywnego podziału treści na poszczególne lata nauki. Realizacja zadań programu jest dostosowana do aktualnych możliwości, potrzeb i zainteresowań wychowanków a także sytuacji materialno – kadrowej oddziału (odpowiednio wyposażone pomieszczenie i wystarczająca ilość terapeutów).

Realizując projekt *Cafe – Galeria* „Cztery Pory roku” wychowankowie zdobywają wiedzę i umiejętności praktyczne z zakresu:

- higiena i bezpieczeństwo podczas prowadzonych zajęć
- prace porządkowe
- posługiwanie się pieniędzmi (zakupy, płacenie , oszczędzanie, segregowanie)
- wykorzystywanie naczyń, sztućców oraz sprzętów AGD
- przygotowywanie ciast i deserów
- sporządzanie kawy, herbaty i soków
- dekorowanie stołu
- wytwarzanie dekoracji i upominków przy pomocy różnych technik
- pakowanie upominków
- obsługa komputera i urządzeń biurowych (drukarka, laminarka, niszczarka, bindownica)
- rozwijanie własnych zainteresowań i uzdolnień.

VI. Przewidywane osiągnięcia

Wychowankowie mają prawo do indywidualnego rozwoju i tempa przyswajania wiedzy. Przy realizacji programu wykorzystane zostały możliwości jakie stwarza baza materialno – dydaktyczna Szkoły. Praca w kawiarni daje możliwość naszym podopiecznym wszechstronnego rozwoju i jest źródłem dużej satysfakcji. Zdobyta wiedza i umiejętności a także wzorce zachowań powinny wspomóc ich autonomiczny rozwój, ułatwić funkcjonowanie w codziennym życiu i wykształcić zdolności adaptacyjne naszych przyszłych absolwentów w nowym środowisku. Ocena osiągnięć będzie dokonywana zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

Wprowadzenie do pracy oddziału projektu *Cafe - Galeria* „Cztery Pory Roku” było możliwe dzięki zaangażowaniu wszystkich terapeutów pracujących z naszymi wychowankami, którym nieustannie przyświeca myśl, że każda osoba niepełnosprawna intelektualnie może się czegoś nauczyć wymaga to tylko czasu i cierpliwości.